

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00191

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 8 มี.ค. 2550	ปีที่ 16	ฉบับที่ 5655	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

วัดสะดือเมืองงวัด โบราณ 710 ปี

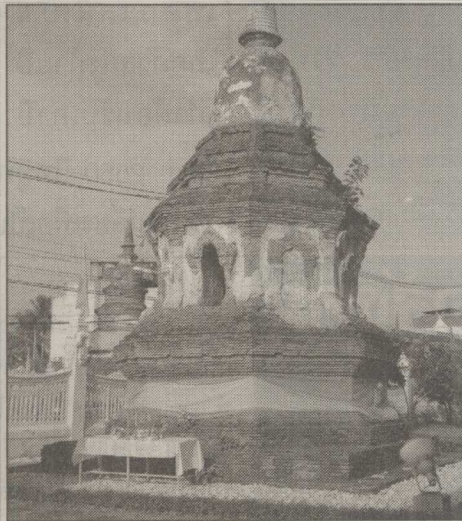
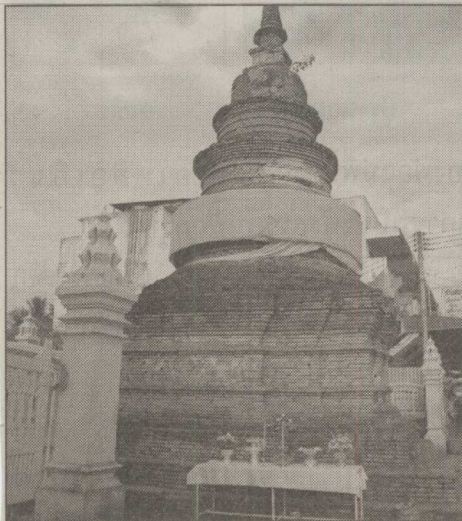

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ ๗ ๘ มี.ค. 2550	ปีที่ 16	ฉบับที่ 5655	หน้า 5
---	---------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ใน สมัยพญามังรายได้ทรงสร้างวัด
สะดือขึ้นเพื่อเป็นที่ประดิษฐานของ
เสาหลักเมือง หรือเสาอินทขิล ซึ่ง
ตามตำนานพื้นเมืองเหนือกล่าวถึงการบูชา
เสาอินทขิลไว้ว่า พระอินทร์ได้ประทานให้
ลัวะในสมัยการสร้างเวียงนพบุรีโดยเศรษฐีลัวะ
9 ตระกูล พระฤๅษีให้กุมภภัณฑ์ 2 ตน เอา
เสาอินทขิลใส่สาแหรกหามนำไปประดิษฐานไว้
ณ แท่นกลางเมืองนพบุรี ให้ชาวเมืองของ
ลัวะสักการะบูชาก่อนที่จะกลายเป็นเมืองร้าง

กระทั่งพญามังราย ได้สืบปณิธานไล่
ตามกวางเผือกจนมาพบชัยภูมิที่ดี จึงมีดำริจะ
สร้างเมืองขึ้นใหม่ พ.ศ.1835 ก่อนสร้างเมือง
เชียงใหม่ พญามังรายได้มาสำรวจพื้นที่
บริเวณเมืองนพบุรีร้าง ได้พบซากเสาอินทขิล
และรูปกุมภภัณฑ์ ณ ที่กลางเมืองนั้น จึงมีบัญชา
ให้เสนาชื่อ สรีกรชัย แต่งเครื่องบรรณาการไป
หาพญาลัวะบนดอยสุเทพ พญาลัวะจึง

วัดอินทขิล ได้เจริญรุ่งเรืองมีพระสงฆ์จำพรรษา
ตลอดเรื่อยมา จากเอกสารสำรวจวัดในสมัยครุฑาบุญญา
เจ้าอาวาสวัดหัวข่วง พ.ศ.2425 ยังปรากฏชื่อวัดอินทขิล
อยู่ สันนิษฐานว่าวัดอินทขิลได้กลายเป็นวัดร้างในสมัย
พระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 7
(พ.ศ.2416-2439) ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นของการรวมศูนย์
เข้ากับส่วนกลางให้เป็นส่วนหนึ่งของสยามประเทศ
เจ้านายฝ่ายเหนือถูกลดบทบาทลงอย่างมาก ต้องแบ่ง
เงินภาษีอากรส่งไปส่วนกลาง วัดจึงขาดการทำนุบำรุง
พระสงฆ์ก็ขาดการอุปถัมภ์ วัดอินทขิลหรือวัดสะดือ
เมืองจึงตกอยู่ในสภาพรกร้าง

แนะนำว่า หากเจ้าพญามังรายจะสร้างเมือง
ขึ้นใหม่ให้อยู่เย็นเป็นสุขก็ให้บูชากุมภภัณฑ์
และเสาอินทขิล เมื่อพญามังรายสร้างเมือง

นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่แล้ว จึงโปรดให้
ยกรูปกุมภภัณฑ์และเสาอินทขิลที่ประดิษฐานใน
บริเวณสะดือเมืองขึ้นมาเพื่อให้คนสักการะ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	8 มี.ค. 2550	16	5655	5

กราบไหว้ตามคำแนะนำของพญาลัวะ

ต่อมาจึงได้สร้างวัดขึ้นชื่อว่า วัดอินทิล แต่เนื่องจากว่าวัดนี้ตั้งอยู่บริเวณสะดือเมือง ชาวบ้านจึงเรียกว่า วัดสะดือเมือง ในตลอดรัชสมัยของพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์มังรายวัดสะดือเมืองได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นโดยลำดับ ก่อนที่จะเป็นวัดร้างภายหลังล้านนาถูกพม่าเข้าปกครอง จนถึงปี พ.ศ.2343 พระเจ้ากาวิละ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์แรก ได้ขับไล่พม่าออกจากดินแดนล้านนาและได้ฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่ขึ้น ได้ย้ายเสาอินทิลจากวัดอินทิลมาประดิษฐานอยู่ ณ วัดเจดีย์หลวง

พร้อมกับบูรณะฟื้นฟูวัดอินทิล โดยได้สร้างวิหารคลุมฐานเดิม อัญเชิญพระอุณเมือง (หลวงพ่อขาว) มาประดิษฐานเป็นพระประธานในวิหาร

วัดอินทิล ได้เจริญรุ่งเรืองมีพระสงฆ์จำพรรษาตลอดเรื่อยมา จากเอกสารสำรวจวัดในสมัยครุบาปัญญา เจ้าอาวาสวัดหัวช่วง พ.ศ.2425 ยังปรากฏชื่อวัดอินทิลอยู่ สันนิษฐานว่าวัดอินทิลได้กลายเป็นวัดร้างในสมัยพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 7 (พ.ศ.2416-2439) ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นของการรวมศูนย์เข้ากับส่วนกลางให้เป็นส่วนหนึ่งของสยามประเทศ เจ้านายฝ่ายเหนือถูกลดบทบาทลงอย่างมาก ต้องแบ่งเงินภาษีอากรส่งไปส่วนกลาง วัดจึงขาดการบำรุงรักษา พระสงฆ์ก็ขาดการอุปถัมภ์ วัดอินทิลหรือวัดสะดือเมืองจึงตกอยู่ในสภาพรกร้าง

กระทั่งปัจจุบัน คงเหลือหลักฐานทางโบราณคดีของวัดอินทิลปรากฏอยู่บริเวณด้านทิศใต้ของหอศิลปวัฒนธรรมเมือง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๒๘ ส.ค. 255๔	16	๕655	5

เชียงใหม่ (ศาลากลางหลังเก่า) คือองค์พระ
เจดีย์ทรงสี่เหลี่ยมและวิหารพระเจ้าอู่เมือง
(หลวงพ่อบ้าง)

วัดอินทิล หรือ วัดเสด็จเมือง
สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในช่วงต้นของ
ประวัติศาสตร์ล้านนา ราวพุทธศตวรรษที่ 19
ประกอบด้วยโบราณสถานที่สำคัญคือ

เจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม พงศาวดาร
โยนกและตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ กล่าว
ว่าบริเวณที่สร้างเจดีย์แปดเหลี่ยมเคยเป็น
สถานที่พญามังรายต้องอัสนีบาตสวรรคต
ต่อมาพระยาไชยสงคราม ราชโอรสทรง
สร้างเจดีย์บรรจุพระอัฐิไว้ จากรูปแบบ
สถาปัตยกรรมของพระเจดีย์ที่ปรากฏอยู่
ภายในบริเวณศาลากลางหลังเก่า เป็น

เจดีย์ทรงกลมผสมเรือนธาตุแปดเหลี่ยม
องค์ระฆังคว่ำ ซึ่งนิยมสร้างกันมากในสมัย
หริภุญไชย ซึ่งพบที่วัดจามเทวี จังหวัดลำพูน
ดังนั้นจึงสันนิษฐานว่า เจดีย์ดังกล่าวน่าจะ
สร้างขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันคือราวต้นพุทธ
ศตวรรษที่ 19

เจดีย์ทรงสี่เหลี่ยม ด้านหลังวิหาร
พระเจ้าอู่เมือง(หลวงพ่อบ้าง) เป็นเจดีย์
ทรงกลมฐานสี่เหลี่ยม มีอายุราวพุทธ
ศตวรรษที่ 20-21 แต่เจดีย์องค์นี้ถูกห่อหุ้ม
เป็นเจดีย์แบบสี่เหลี่ยมที่ได้รับอิทธิพลมาจาก
หริภุญไชยคือ เจดีย์เชียงยันในวัดพระธาตุ
หริภุญไชย

วิหารพระเจ้าอู่เมือง(หลวงพ่อบ้าง)
ตามตำนานเชื่อว่า วัดอินทิลเป็น
สถานที่พญามังรายต้องอัสนีบาตจน
สิ้นพระชนม์ สำหรับวิหารของพระเจ้าอู่
เมืองนั้น คงสร้างขึ้นคล่อมฐานเดิมพร้อม ๆ
กับการสร้างเจดีย์องค์นอกที่ห่อหุ้มองค์ใน
ประมาณ พ.ศ.2380 สมัยของพระเจ้ากาวิละ
ลักษณะเป็นวิหารโถง ผนังเดิมเป็นแบบ
สี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยมีหลวงพ่อบ้าง
ประดิษฐานเป็นพระประธานหันหน้าไปทาง
ทิศตะวันออก

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th